

staar som Medlem af et Mindretal, der ikke har kunnet følge Flertallet, det er i Spørgsmaalet om Universitetsudvidelsen, Ændringsforslaget Nr. 156. Vi erkende, at der er ikke lille Forskel paa det Forslag, som nu foreligger, og paa det tilsvarende Forslag, som forelaa i Fjor. Sagen er nu ganske anderledes forberedt og ganske anderledes overskuelig. I Fjor svævede det tilsvarende Forslag saa temmelig i Luften. Der var ikke dannet Foreninger, som skulde bære denne Sag, og der var i Virkeligheden ikke opnaaet nogen saadan Forbindelse med Universitetet, at man med Rette kunde kalde det en Udvidelse af Universitetets Virksomhed. I Aar staa vi derimod lige over for en Bevægelse, der synes at have slaaet stærkt an rundt omkring, en Bevægelse, der har givet sig Udslag i Dannelsen af en Mængde Foredragsforeninger, særlig omkring i Købstæderne, og en Bevægelse, som har fundet Støtte fra Universitetet derigennem, at Universitetets Lærerforsamling har valgt et Udvalg til at sørge for Afholdelsen af disse Foredrag. Vi staa nu over for et Forsøg paa at forplante her til Landet den engelske *University-Extension*-Bevægelse omtrent i samme Form, som vi kende den fra England, fra Amerika, Tyskland, Sverige og andre Steder, og enhver, der har Sans for Oplysnings Betydning, kan ikke andet end glæde sig over, at et saadant Forsøg nu bliver gjort her til Lands. Men her er der ikke Tale om, hvorvidt man glæder sig over en saadan Oplysningsbestræbelses Fremkomst; det, der her er Spørgsmaal om, er jo, om det er rigtigt, at Staten nu, da denne Sag endnu kun er i sin Vorden, da ingen ved, om den vil passe for vore Forhold, eller i hvilken Retning den vil komme til at virke, straks skal træde til med sin Understøttelse og derved give den Statens Stempel. Og her er det, at Mindretallet ikke har kunnet være enigt med Flertallet i Udvalget. Det er for mig ret tvivlsomt, om der er den samme Brug for denne Institution her til Lands, som i dens Moderland, England, og i de andre Lande, som jeg har omtalt. Man kan jo ikke saadan uden videre overføre en Bevægelse fra det ene Land til det andet, thi Forholdene ere jo meget forskellige, og specielt forekommer det mig, at Forholdene paa dette Punkt ere meget forskellige her i Landet og i de andre nævnte Lande. I England ere Universiteterne og Universitetetslivet noget aldeles forskelligt fra, hvad vi kende her. Ved de engelske Universiteter i Oxford og Cambridge holdes der jo ikke Forelæsninger

paa et fælles Universitet med aaben Adgang for alle. Forelæsningerne holdes omkring ved de forskellige Kollegier af de Professorer, der ere ansatte ved det enkelte Kollegium, og for de studerende, der ere indskrevne ved det vedkommende Kollegium. Og selv om man i Oxford eller Cambridge vilde prøve paa at aabne Publikum Adgang til Universitetet, vilde det jo ikke betyde meget, thi disse Byer ere efter engelske Forhold Smaabyer, hvor der leves et stille Universitetsliv, og hvor det store Publikum slet ikke vilde kunne faa Del i Universitetets Oplysning, medmindre man enkeltvis vilde drage derhen, indskrive sig som studerende og blive der for længere Tid. Derfor er det ganske naturligt, at den Tanke er kommen frem i England, at naar ikke Folket kan komme til Universitetet, saa maa Universitetet gaa ud til Folket. Men der staa vi allerede ved een stor Forskel paa Forholdene i England og her. Vort Universitets Forelæsninger ere jo gennemgaaende offentlige, saaledes at alle og enhver kunne gaa derhen og høre Forelæsninger, for en stor Del ganske gratis, og det er jo en bekendt Sag, at ved vort Universitet holdes der en Mængde Forelæsninger, hvor det ikke væsentlig er Studenterne, der danne Tilhørerkredsen, men Damer og Herrer af forskellige Samfundsklasser, som søge derhen for deres almindelige Dannelse og Oplysnings Skyld. Det er noget, vi kende overordentlig godt, og mange af os kende vel ogsaa Mennesker, der uden at ville tage en bestemt Eksamen ere rejste til Hovedstaden og have taget Del i Universitetets Undervisning for deres almindelige Uddannelses Skyld. Der er altsaa den store Forskel, at vort Universitet allerede længe har været aabent for det store Publikum, i hvert Fald for den Del deraf, som opholder sig i Kjøbenhavn. Men dernæst have vi her i Landet en hel Række Institutioner, der sprede Universitetets Oplysning ud gennem Befolkningen paa forskellig Maade, Institutioner, der danne et naturligt Mellemlid mellem Universitetet og den almindelige Befolkning, og som udvide Universitetets Virksomhed paa en langt stærkere og dygtigere Maade, end man gennem den saakaldte Universitetsudvidelse med sine Foredragsrækker paa 6 Foredrag ad Gangen kan naa. Jeg tænker f. Eks. paa den Art Uddannelseskursus, som man vil kende fra det Borupske Kursus, hvor Mennesker kunne søge Uddannelse uden bestemte Eksamensformaal, og hvor de for en stor Del undervises af yngre Videnskabsmænd, knyttede til Uni-